

కృత ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన
కృత తర్వాత విద్యాశాఖ సంస్కరణలకు
శ్రీకారం చుట్టింది. గాడి తప్పిన విద్యా
వ్యవస్థను సదిష్టేందుకు విద్యాశాఖ మంత్రి
నారా లోకేష్ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు.
గతంలో విద్యాశాఖలో ఎన్నో ఒడిదుదుకులు
ఉండటంతో సిబ్బంది జెబ్బందులు పడ్డారు.
ముఖ్యంగా బడవిల్లోభాగంగా చేపట్టిన కొన్ని
లింగీలో లోపాలు ఉండటం వారికి శాపంగా
మారింది. అంతేకాక గతప్రభుత్వంలో మను
పెన్సుడూ లేని విధంగా ఉపాధ్యాయుల చేత
బోధించర పనులు చేయించారు. దీనంతో ఆపు
టి ప్రభుత్వం విధానాలతో విద్యాశాఖ అధికారులు,
ఉపాధ్యాయులు గత ఎన్నికల్లో ప్రభు
త్వానికి వ్యజిరికంగా తీర్చుపాచారు. కూడామి
ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తరువాత మంత్రి నారా
లోకేష్ విద్యా శాఖను తన పద ఉంచుకొని
మార్పులు చేరులకు సన్మాహాలుచేసున్నారు.
ముఖ్యంగా విద్యాశాఖలో ప్రిన్సిపల్ సెక్రట
రీగా స్నిగ్ధియర్ పాలవ్సు అధికారి కోన శిథర్
ను నియమించారు. కోన శిథర్కు ఏ శాఖ
అప్పగించిన తన బాధ్యతను సమర్పంతంగా
నిర్వహించి ఆ శాఖకి న్యాయం చేస్తారన్న
అభిప్రాయం సర్వత్రా ఉంది. ఎన్నికల్లో ఇచ్చి
న హామీల మేరకు ముఖ్యంగా మౌలికిప్పిని
నిర్వహించారు. అలాగే ఉపాధ్యాయుల బడిలీ
ల కొన్నిలింగ్ పారదర్శంగా నిర్వహించారు.
లోకేష్ మార్క్యూ పాలనకు అద్దంపట్టారు. విద్య
ను అత్యంత ప్రాధాన్యత రంగాలలో ఒకబీగా
గుర్తించింది. ఈ త్రమంలో పారాలల విద్యలో
సంస్కరణలకు తెరతీసింది. మొదటిసారి మౌలికి
పేరంక్రమ, టీచర్స్ సమావేశాలునిర్వహించారు.
కార్యక్రమంలో 44,956 పారాలల్లో 25.46
లక్షలమంది తల్లిదండ్రులు, 27,395 మంది
పూర్వవిద్యార్థులు, 22,200 మందిదాతలు,
36,918 మంది ప్రజాప్రతినిధులు పాల్గొన్నా
రు. ఈసమావేశంలో తమ పిల్లల అవాశాల
గురించి చర్చించారని మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్,
అర్పన్ డెవలప్ మెంట్ శాఖ మంత్రి
పొంగూరు నారాయణ తెలిపారు.

విద్యారథల్ సంస్కరణల శకం

ଦ୍ୟାରୁଙ୍ଗିଳେ ସଂସ୍କରଣଲାଭ କାଟିମୁ ପ୍ରଭୁତ୍ୱର
ଜୋରୁଗା ପ୍ରତ୍ୟୁଷାଲୁ ନୀରିଶେଂଦି. ପଞ୍ଚମ କଥା
ଯେହୁଲେ ଉଠିଲା ଗୁରୁତିବଦତ୍ତଙ୍କେହୀଲୁ ବାଟି ପରିପ୍ରେୟ
ରାନିକି ମାର୍ଗାଳନ ଅନ୍ତରେହୀଲୁ ଦିଲା. ଏହାରୁଙ୍ଗାନିକି ଗୁଡ଼ିଟି
ପେଟୁଗା ମାରିନ ଜୀବେ 117କ କାଟିମୁ ପ୍ରଭୁତ୍ୱର ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣି
ପଲିକିଂଦି. ଏହାରୁଙ୍ଗିଳେ ସଂସ୍କରଣଲା ପେରତ୍ତେ ଗତ ଘେନ୍ଦିକୀ
ପ୍ରଭୁତ୍ୱର ତୀରୁକ୍ଷିତିକିନ କଥ ଜୀବେତେ ପ୍ରାଧମିକ ଏହା ନିର୍ମିତିଲୁ
ଫୁଲା କୀର୍ତ୍ତିପାଇଲାମି. 3, 4, 5 ତରଗତିଲାନ ଉଠିଲା ପ୍ରେମେଲବଦୁଲ ବାଟ
ପଟ୍ଟାରୁ. ନାହିଁ ନୀଏଂ ଜଗନ୍ନ ତୀରୁକ୍ଷିତ କଥ ନିର୍ମାଯିଂ କ୍ଷାରି
ବଢିକି ଉଠିଗା ମାରିଦି. କଥ ଜୀବେତେ ପ୍ରାଧମିକ ଏହାରୁଙ୍ଗରସକୁ
ନେହାଂ ହାତିଲୁତୁମିନି ଉପାଧ୍ୟାୟିଲୁ, ମେଧାଵୁଲ ଅନ୍ଦୀକଣ
ଚେଣିନା ଗତ ପ୍ରଭୁତ୍ୱର ପଟ୍ଟିମୁକ୍ତେଲୁ. ଜଗନ୍ନ ପ୍ରଭୁତ୍ୱର
ତୀରୁକ୍ଷିତିକିନ କଥ ଏହାରୁଙ୍ଗାନ ଜୀବେନୁ ରଦ୍ଦ ଚେସ୍ତାମନି ଘର୍ଷ
କିମେ ପ୍ରକଟିନିବା, ଦାନ୍ତି ଉପନନ୍ଦାରିନିନ ତର୍ତ୍ତୁତ ପ୍ରତ୍ୟ୍ୟ
ମ୍ରାଯାମୁନ ତୀରୁକ୍ଷିତିକିନ ଅବଶ୍ୟକମୁନ ପ୍ରକାଶିଯନ ପାରଶାଲ
ଏହାରୁଙ୍ଗାନ ପ୍ରାରଂଧିନିବିଂଦି. ଦୀନିଲେ ଭାଗିନୀ ଆ ଶାଖ ଦୈରକ୍ଷର
ଏବି. ଜିନିଯାରାମାରାଜ ମାର୍ଗଦର୍ଶକାଳେ ଉତ୍ତର୍ଯ୍ୟ ବିନ୍ଦୁଦିଲ
ହେଶରୁ. ଗତିଲୋ ଉଠିଲା ଅରୁ ରକାଳ ପାରଶାଲକ ବଦୁଲୁ
10ରକାଳ ପାରଶାଲଲା ଏହାନାନ୍ତି କାଟିମୁ ପ୍ରଭୁତ୍ୱର ମୁମିଦ
କଥ ତୀରୁକ୍ଷିତିକିନି. ଗତିଲୋ ପ୍ରବେଶପାଇଁନ ଶାବୀଲେଟ୍ ହୋଇଦେ
ପନଲି (ପିପି1, ପିପି2) ସାର୍କୁଳ୍କ ନିର୍ମାପଣ ବାଧ୍ୟତନୁ ରାଷ୍ଟ୍ର
ପ୍ରିୟ ଶିଶୁ ସଂକ୍ଷେମ ଶାଖକ ଅବ୍ୟବିଧିବିଂଦି. ହୋଇଦେପନଲି (ପିପି1,
ପିପି2, 1, 2, ତରଗତିଲା) ସାର୍କୁଳ୍କର ଅରାନ୍ତ କିନ୍ତିନାକିଂଚିନି.
ଏକବି ନମିଦି ଏମୁ ତରଗତିଲାଟେ 60 ଲୋକ ଏହାରୁଙ୍ଗାଲୁ ଉଠିଲା
ପ୍ରାଧମିକ ପାରଶାଲନ ବେନିକି ପ୍ରେମର ପାରଶାଲଲାଙ୍କ, 60ପେନ୍
ଏହାରୁଙ୍ଗାଲୁଲା ପାରଶାଲଲା ମୋଦଲ୍ ପ୍ରେମର ପାରଶାଲଲାଙ୍କ
ଏର୍ଯ୍ୟାଟୁ ଚେଣିନିମି. କଥ ପାରଶାଲଲାକ ପ୍ରେମର ସାର୍କୁଳ୍କ ହୋଇଏଂ
ତେ ପାଟୁ ତରଗତିକି କଥ ଉପାଧ୍ୟାୟିଲା ବୌପୁରୁଷ ଏମୁମିଦି
ଉପାଧ୍ୟାୟିଲାନ କେଟାଯାଇବଦତ ଜରିଗିଲା. 60ମନି ଏହାରୁଙ୍ଗା
ରୁଲ କଂଟେ ଏକୁକୁ ଉଠିଲା ପ୍ରାଧମିକେନ୍ତର ଯୁବାବୀ ପାରଶାଲ
ଲାନ ଉଠିଲା ପାରଶାଲଲାଙ୍କ ଅବ୍ୟବିନ୍ଦି ଚେଯଦଂ ଜରିଗିଲା.
ଉଠିଲା ପାରଶାଲଲା କାଂହୋଂଦ ଲୋକି ପ୍ରାଧମିକ ପାରଶାଲଲାଙ୍କ

ఎం రఘునాథ

ప్రభుత్వ, ఎయిడెస్ పారశాలల్ని విద్యార్థులకు అందించే ఒక్క కిట్టు ప్రభుత్వం రూ.2,279 లోర్సునేస్తాంది. 2025-26 విద్యా సంవత్సరానికి 35,94,774 మంది విద్యార్థులకు కొట్టు కొట్టు కొస్కలు చేసారు. ఇందులో కేంద్రం రూ.175.03 కొట్టు, రాష్ట్రం రూ.778.68 కొట్టు భర్తించున్నాయి. 1 నుంచి 8 తరగతి విద్యార్థులకు ఏకరూప దుస్తులకు కుట్టుకూలి కింద రూ.120, 9, 10 తరగతుల వారికి రూ.240 చెల్లించ నున్నారు. తల్లికి వందనంతో రికార్డు స్ట్రైంచారు. తల్లికి వందనం పథకం కోసం మొత్తం రూ.10,091 కొట్టు ఖర్చు విడుదల చేసినట్లు సీఎం చంద్రబాబు తెలిపారు. ఇందులో రూ.1,346 కొట్టు పారశాలల అభివృద్ధికి వెళ్తాయని వెల్లించారు. అప్పట్లో ఒకరికి మాత్రమే ఇస్తే.. ఇప్పుడు ఎంత మంది పిల్లలుంటే అంత మందికి తల్లికి వందనం ఇస్తున్నామని ఆయన తెలిపారు. అంతేకాక విద్యార్థులలో సైతిక విలువలు పెంపాందించడానికి ప్రమఖ ఆర్ధాత్మిక ప్రవసనకర్త చాగంటి కోల్డ్ స్వరూప అధ్యర్థంలో ప్రత్యేకంగా విలువలపై పుస్తకాలను తీసుకొచ్చారు. 2025-26 విద్యా సంవత్సరం నుంచి ఒకటి నుంచి ఇఉర్మిలీయుల్ వరకు పార్శ్వాంశాల్లో సమూల మార్పులు తీసుకొస్తున్నారు. ఇంటర్వ్యూ దియట సిలబన్సును మార్పు చేయడంతో పాటు ప్రశ్నాపత్రాలు విధానాన్ని మార్పునున్నారు. వెను కబడిన విద్యార్థులలో పాటు ప్రిల్లలకు అడవనపు బోధన అం దించేయడు పపటి మాడాన్సో కలిసి విద్యార్థి కార్బూకమాన్ని పూర్తిస్థాయిలో అమలు చేయనున్నారు. అకడమిక్ క్యాలెండర్ ను సమర్పంతంగా అమలు చేయడంతో పాటు డిజిటల హోలిక సదుపాయాల్ని మెరుగుపర్చడం, ఫిజికల్, పర్యవ్హ విద్యను ఎక్కితం చేయడం ద్వారా మెరుగైన బోధన విధానాలను అమలు చేసేందుక కనరత్న చేస్తున్నారు. ఇంటర్వ్యూలీయుల్లో వృత్తి విద్య విద్యార్థులకు డ్యూయుల్ ప్ర్మివెర్షన్ పత్రాలు ఇచ్చేందుక ప్రయత్నిస్తున్నారు. జాతీయ సైప్పుణ్య విద్య అర్థం గ్లోబల్ వర్క్, జాతీయ వృత్తి విద్య, శిక్షణ మందిలితో కలిసి పీటిని ఇవ్వామనున్నారు. పారశాల విద్య శాఖలో కీలకమైన సూల్ కొట్టు, రాష్ట్రం రూ.778.68 కొట్టు భర్తించున్నాయి. 1 నుంచి 8 తరగతి విద్యార్థులకు ఏకరూప దుస్తులకు కుట్టుకూలి కింద రూ.120, 9, 10 తరగతుల వారికి రూ.240 చెల్లించ నున్నారు. తల్లికి వందనం పథకం కోసం మొత్తం రూ.10,091 కొట్టు ఖర్చు విడుదల చేసినట్లు సీఎం చంద్రబాబు తెలిపారు. ఇందులో రూ.1,346 కొట్టు పారశాలల అభివృద్ధికి వెళ్తాయని వెల్లించారు. అప్పట్లో ఒకరికి మాత్రమే ఇస్తే.. ఇప్పుడు ఎంత మంది పిల్లలుంటే అంత మందికి తల్లికి వందనం ఇస్తున్నామని ఆయన తెలిపారు. అంతేకాక విద్యార్థులలో సైతిక విలువలు పెంపాందించడానికి ప్రమఖ ఆర్ధాత్మిక ప్రవసనకర్త చాగంటి కోల్డ్ స్వరూప అధ్యర్థంలో ప్రత్యేకంగా విలువలపై పుస్తకాలను తీసుకొచ్చారు. 2025-26 విద్యా సంవత్సరం నుంచి ఒకటి నుంచి ఇఉర్మిలీయుల్ వరకు పార్శ్వాంశాల్లో సమూల మార్పులు తీసుకొస్తున్నారు. ఇంటర్వ్యూ దియట సిలబన్సును మార్పు చేయడంతో పాటు ప్రశ్నాపత్రాలు విధానాన్ని మార్పునున్నారు. వెను కబడిన విద్యార్థులలో పాటు ప్రిల్లలకు అడవనపు బోధన అం దించేయడు పపటి మాడాన్సో కలిసి విద్యార్థి కార్బూకమాన్ని పూర్తిస్థాయిలో అమలు చేయనున్నారు. అకడమిక్ క్యాలెండర్ ను సమర్పంతంగా అమలు చేయడంతో పాటు డిజిటల హోలిక సదుపాయాల్ని మెరుగుపర్చడం, ఫిజికల్, పర్యవ్హ విద్యను ఎక్కితం చేయడం ద్వారా మెరుగైన బోధన విధానాలను అమలు చేసేందుక కనరత్న చేస్తున్నారు. ఇంటర్వ్యూలీయుల్లో వృత్తి విద్య విద్యార్థులకు డ్యూయుల్ ప్ర్మివెర్షన్ పత్రాలు ఇచ్చేందుక ప్రయత్నిస్తున్నారు. జాతీయ సైప్పుణ్య విద్య అర్థం గ్లోబల్ వర్క్, జాతీయ వృత్తి విద్య, శిక్షణ మందిలితో కలిసి పీటిని ఇవ్వామనున్నారు. పారశాల విద్య శాఖలో కీలకమైన సూల్

కాంప్లెక్స్ విధానాన్ని ప్రభుత్వం రద్దుచేసిది. వాటి స్నాగంలో క్లాస్టర్ విధానాన్ని అమలు చేయాలని నిర్ణయించింది. ఈ మేరకు ఇప్పటిలే రాష్ట్రవిద్యాశాఖ ముఖ్యక్రూడర్సి కోన్ శచిధర్ ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. వాటినీ అనుసరించిన ప్రస్తుతస్వాగ్త కాంప్లెక్స్ పరిధిలోని పారశాలలు వాటి దూరం, అయి స్వాక్షరితో విద్యార్థులు, టీచర్ల సంబుధన క్రైత స్టోల్లో పరిశీలించి 4,034 క్లాస్టర్ కాంప్లెక్స్ లను ఏర్పాటు చేసింది. పారశాల విడ్య డైరెక్ట్ వి. విజయురామాజు పర్ఫోక్షణలో అత్యంత సమర్పణతంగా ఉపాధ్యాయ పదోన్నతులు, బది లీలను పూర్తి చేయడం జరిగింది. మొత్తం 67,732 బద లీలు, 4,477 పదోన్నతులు అమలు చేయ బడ్డాయి. వారిలో, 1,494 మంది గ్రేడ్|| ప్రధానో పాధ్యాయులు బదిలీకాగా, 1,375 మంది స్వాగ్త అసిస్టెంట్లు ప్రధానో పాధ్యాయులుగా పదోన్నతులు పొందారు. అదే విధంగా, 5,717 మంది మొడల్ ప్రాథమిక పారశాల ప్రధానో పాధ్యాయులుగా బదిలీ పొందారు. అందుకోసం స్వాగ్త అసిస్టెంట్ ట్రూను బదిలీ చేయడమే కాకుండా, 1,592 మంది ఎస్టీసీలు మొడల్ స్వాగ్త పాచ ఎమ్స్ గాపదో న్నతులు పొందారు. స్వాగ్త అసిస్టెంట్ విభాగంలో 27,804 మంది ఉపాధ్యాయులు బదిలీలు పొందగా, అదే విధంగా, 1,510 మంది స్వాగ్త అసిస్టెంటులుగా ఎన్సిచిటీల నుండి పదోన్నతి పొందారు. అడనంగా, 31,174 మంది సెకండరీ గ్రేడ్ టీచర్లు, 1,199 మంది లాంగేజ్ స్కూలర్లు 344 మంది ఫిజిక్ ఎడ్యుకేషన్ టీచర్లను బదిలీ చేశారు. విద్యార్థుల సమగ్రిచ్ఛిద్ధి ఎన్నో కార్బోక్రమాలు అంద్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేపడుతుంది. ఇందులో భాగంగా విద్య బోదనలో నాణ్యతను ఎప్పాందించేయడక నిర్వహిస్తస్తు వినుత్తు కార్బోక్రమం పర్స్ నల్కెం అడాప్టివ్ లెర్నింగ్ ప్లాటఫారమ్. ప్రభుత్వ పారశాలల్లో 6 నుండి 9 తరగతుల విద్యార్థులు గణితం, ఇంగ్లీష్, తెలుగు పాల్యాంగాల్లో వెనకబడి ఉంటే, సాంకేతికత సాయంతో విద్యార్థుల సవాళును పరిష్కరించి, తరగతి గదిలో ఆభ్యసన ఫలితాలు మెరుగుపరచడమేలక్షణంగా అంద్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తరపున పారశాల విద్యాశాఖ, సమగ్ర శిక్ష క్రీకారం చట్టింది. ప్రభుత్వ పారశాలలకు సౌర్ లేటింగ్ ఇంజీనీర్స్ విద్యార్థుల్లో క్రీడాప్రోప్జెక్ట్లు పెంచేందుకు ఆటలమసంబంధించిన సామగ్రి అందించున్నారు. ప్రభుత్వ బదుల్లో కంప్యూటర్ ల్యాబ్లను ఏర్పాటుచేయస్తున్నారు. ●

నే సీదరిని.. నువ్వుదరిని అంటూ
నెరండు దశబ్దులూగావడముగం,
పెదముగంగా ఉన్న 'అప్పర్చు
సహార్డులు' మార్తి కపిలింది
మన జ్ఞానినీ అంటూ గతవారం
చేతులు కలవడం మహోరాష్ట్ర రాజ

ఒకే ఒరల్స్ రెండు..

వ.వ.వి ప్రసాద్

କ୍ୟାଳୁଲ କିମ୍ବା ତାରୀ ମୁଲିବୁ ତୁମ୍ହାର
ଦନେ ଚେପ୍ତାଏଲି । ଦାରା ସାହେବ ରାକରେ ସ୍ଥାପିତିବି
ପେଂଚି ପୌଠିଯିବିନ ଶିଖେନଲୋରେ ତନ ରାଜକୀୟ
ଜୀବିତଂ ପ୍ରାରଂଭମୈବା, 20 ସଂବତ୍ସରାଙ୍ଗେ
2005ରେ ସାଂତ ଦାଟ ହେଲିବିନି ମୁହଁରାଟ୍ରୁ
ନବ ନିର୍ମାଣ ନେନ୍ (ଏବନ୍‌ଏବନ୍) ଅରେ କ୊ତ୍ତ ପୌଠିରେ
ନି ସ୍ଥାପିତିବି ତନଙ୍କ ତାମୁଗା ଏମଗୁରୁତ୍ବନ୍ତ ରାଜ୍ୟ
ରାକରେ ତନ ପେଦାନ୍ତ କୁମାରୁଦ୍ଧେନ ଉଦ୍ଧବିତାକରେ
ତେ କିମି ହେବ ହେଦିକନୁ ଏକବିଂଶ, କିମି ଉଠଦେଂ
ଦୁକେ କଥିଲି ପଚାମୁନି ଚେପ୍ତାଦିନ ରାଷ୍ଟ୍ରାଂତରେନି ଅଧି
କାର ବିଜେପି କୁଟମିକି ହେଲୁଣ୍ଟ ପବକ ପୁଣ୍ଡିଂ
ଚିଂଦନି କୁଦା ଚେପ୍ତାଏଲି । ଏପରି କରଣାଲୁ ହାରିକି
ଉନ୍ନା, ଶିଖେନ ନଂବି ରାଜ୍ୟ ପିଲିପିଲାନିକି,
ଇପ୍ପୁଵୁ କଳପଦାନିକି କୁଦା ମାରୀଯେ କାରଣଂ
ଆପଣଟ୍ଟି ଶିଖେନ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗମେନ୍ ବାରତୀୟ
ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନେନ୍ ନୁ ପ୍ରାରଂଭିତିବିନିବାଦୁ ରାଜ୍ୟ
ମେଦଳ୍ଲୀ ଉଦ୍ଘାତ କଂଟ ପାର୍ଟିଲୋ ରାଜ୍ୟକେ ଏକବ୍ୟବ
ପ୍ରାଦ୍ୟାନ୍ୟଂ କିମିପିଲିପଦଂତେ ବାଲାନ୍ତାପାବିନ୍ କୁମାର
ରୁଣିଗା ଉଦ୍ଧବିତମୁଦୁକ ଫେର୍ରାନିକି ବାଲା ପ୍ରତ୍ୟ
ତ୍ରୁଟେ ଚେରାରୁ । କାହିଁ ପଦପୁଲ ପନ୍ଧକଣଲୋ ଅଳି
ଗିନ ରାଜ୍ୟ 2005ରେ ଶିଖେନ ନଂବି ନିତ୍ୟମିଳିଂ
ଚି 2006ମାର୍ଚ୍ଚିଲୋ ଏବନ୍‌ଏବନ୍ସନୁ ସ୍ଥାପିତାରୁ ।
ଆପଣାକୁ ଆଯନ ମନସୁ ମାର୍ଚ୍ଚି ଶିଖେନଲୋକି
ତିରିଗି ରହିପାଇଲାନିକି ବାଲା ସାହେବ ଉନ୍ନତ୍ୱରେ
ବାଲା ପ୍ରତ୍ୟତ୍ମାଲ ଜରିଗାଯା । କାହିଁ ଏହି ଫଲିଂ
ପଚପୋକା, ଉଦ୍ଘାତ ଗଢ଼ି ପ୍ରତ୍ୟୁଷିଗା ରାଜ୍ୟବିରାସି
ପେଂଚିକେପଦଂତେ ବାରିଦ୍ଧିରିମଧ୍ୟ ରଗଲିନ ସେଗଲ
ତର୍ଯ୍ୟତ କାଂଗିନ୍କ, ବିଜେପିକି ଏମତେ ଉପଦେଶାଗିଂ
ଚାଯ । ଶିଖେନ କୋଣ୍ଟାରୁ କାଂଗିନ୍ତେମୁ, ମରୀ
ପୋରି ବିଜେପିତେମୁ ଜତକ୍ଷେତ୍ରି କାହିଁ ଆ ପୋତୁମୁ
ନିଲିପିକେନାହେଲି ପାଇୟିବି । ଚିନରିକି ଅଧିକାରାନିକି
ଦୂରମୈ ବିଜେପି କୁଟମିକି ରାଷ୍ଟ୍ରୀନ୍ତି ଅପ୍ରଗିତିଚିଂ
ଦି । ଶିଖେନ କ୍ରାଫ୍ଟ ପଦିପୋଦଂ, ଏବନ୍‌ଏବନ୍
ରେବିଂଟ ପେରାଗଦଂତେ ଅନ୍ତରମ୍ବୁଲିଦ୍ଧରିନି ତିରିଗି
କଳପଦାନିକି ଗତମର୍ଲେ କୁଦା କୋଣ୍ଟା ପ୍ରତ୍ୟତ୍ମାଲ
ଜରିଗାଯ । ହାଂଦିପୁତ୍ରି ରେକ ଉଦ୍ଘବମୁ ଜିରିଗିନପ୍ର
ଦର୍ଶକ ଉଦ୍ଘବ ହେଲେରୁଗା ଅନ୍ଦରେକଣଲ ଜରପଦଂତେ
ପାଇୟିଲ ତର୍କିନଂତ ପାଇୟାଇନ ଲବିଂକରିଂ

ఉద్ధవ, రాజ్ రాక్రె

లో భారీంగద్ద కనులు ;
 పొలని సోద రులిద్దరు పోన్న చేయడం తెలిసిన
 ముఖ్యమంత్రి వెంటనే కొత్త ఉత్తర్వులు జారీ
 చేయడంతో సమస్య తాత్కాలికంగా సద్గుమాల
 గినా వారిద్దరూ కలసి విక్రరీ ర్యాలీ జర్మాలను
 కోవడంతో ఘడ్డ విన్న పచ్చిపెలక్కాయ గొం
 లో పడినట్టియింది. తాను అమలు చేద్దామను
 న్న త్రిభాషా విధానం రాకరె సోదరులిద్దరులీ
 తిరిగి కలుపడంతో ఇప్పుడు బిజెపి కూటమికి
 కొత్త సమస్య మొదలయింది. శివసేన పీఎం
 వర్గం, ఎస్సిపి అజిత్ వర్గం బిజెపి కూటమి
 ప్రథాన మిత్రపక్షాలు. అవి అవసరం కొద్దిపెర్చు
 పొత్తులే కావడంతో సమీకరణాలు మార్తితే ప్ర
 త్యం మనుగడకు ముప్పు ఏర్పడే అవకాశాలే
 అదికం. డిప్పుటీ సిఎంగా ఉన్న అజిత్ వహా
 ఒక కాలు కూటమిలోను, మరొక కలుశర్టద్వా
 నాయకత్వంలోని ఎస్సిపీలోను పట్టి ఉంచారు
 న్నది అందరూ ఎరిగినాడే. పీఎం బిజెపితో

కలిసి సాగవలనిన అవసరం ఎక్కువటుంది. ఈ కార్కాటమి లో లేకపోతే అగ్రావులో ఎవరూ మిగలకపోవచ్చు. వారు మళ్ళీ శివసేనలోకి వెళ్లాలు జారిపోకుండా కాపోదుకోవడం ఫడ్డువిన్స్ మొస్ బాధ్యత. ఒక డశలో అజీత్వగ్రం కూడా హిం వ్యజిరేకరణంలో కెనలకు మదతు ఇసుందని తెలియడం వల్లనే ఫడ్డువిన్స్ తనవిధానంలో మాచేశారని అంటున్నారు. కానీ అది రాకరే సోడిలిట్రరు తిరిగి కలవడానికి ఉపయోగపడుడంతో ఫడ్డువిన్స్ కొత్త తలనొప్పి మొదలయినట్టుయిది. అసెంబ్లీ ఎస్ట్రీ కలకు ఇంకా చాలా వ్యవరి ఉన్నా, డిసెంబర్ లేదా జనవరిలో బృహాన్స్యు యి ఎస్ట్రీకలుజరు గబోటున్నాయి. ఆ ఎస్ట్రీకలిచిన వారికి మరాలా రాజీకియంపీద ఎక్కు పట్టు ఉంటుంది. రాకరే సోడరులిథరు చేతుల కలపడం వల్ల ముంబయి వారి భాతాలోకి వెంచేయాలన్న ది ఫడ్డువిన్స్ మరో సమస్య గత ఎస్ట్రీకల్లో ఉద్ఘవ శివసేన గ్రూప్స్ 84 సీట్లు వస్తు, బీజపి కి రెండు తల్కుపూగా 82 సీట్లు వచ్చాయి. ఎంఎస్ ఎన్కు ఏడు మాత్రమే లఱచాయి. బీజపల జిగిని అసెంబ్లీ ఎస్ట్రీకల్లో మయ్యతి కూటమి (బీజపి, పిండె శివసేన, అజిత్వ ఎస్ట్రీపీ) విజయం సాధించడంతో ఎస్ట్రీకలు ఉగితే ముంబయి కూడా తమ అధీనంలోకి వనడనే ధీమాతో వారు ఉన్నారు. కానీ ఇప్పుడు రాజ్, ఉద్ఘవ చేతులు కలపడంతో సమీకరణాపూర్తిగామారిపోయే అవకాశాలు కనిపిస్తున్నాయి అసెంబ్లీవిన్స్ కర్లో ఉద్ఘవ కూటమి 10 శాతం ఓట్లు వస్తు, రాజ్ ఎంఎస్ కు 1.56 శాతం ఓట్లు వచ్చాయి. వారిదీర్ఘతో పాటు పిండె గ్రూపునుంచి కూడా కొంత ఓట్లు శాశం ఒపర్టీ అయి వారి విజయాన్ని ఎవరూ నిరోధించలకోవడ ఇప్పుడు హిందీ కంటె ఫడ్డువిన్స్ ముందున్న ప్రధాన సమస్య ఇదే. రాజ్, ఉద్ఘవ నిజంగా ఒకే ఒరలో ఇమదగలితి నిజంగానే అద్భుతస్ఫైంగవలుగుతారు. హిందీ విధానంలో వెనే తగితే తనకు మదతు పెరుగుతుండనుకోన్న ఫడ్డువిన్స్ కు చుక్కెదురెనట్టే కనిపిస్తుంది. ●

రత్నపైకి నిత్యం కలాదువు
భూతూ వోరబాట్లు, ఉగ్రవాదం
ఇలా తనకు అందిపచిన ప్రతి
అస్త్రాన్ని ప్రయోగించిన దాయాది
పాకిస్థాన్ కు ఇప్పుడు బలుచిస్తాన్
పాకిస్థాన్ లో బల్లంగా మారింది. మానీట్లు, మావసరులు,
మా సంవద మాకే దక్కాలంటూ ప్రత్యేక దేశం
గా ఆవిర్భువించాలని దక్కాళ్లుగా జరుపుతున్న
పోరాటం మరింత ఉద్ద్రిక్తంగా మారింది. ప్రత్యే
కించి పాక్లో సంక్రిత్కరూపమి వచ్చిన తర్వాత
ఈ డిమాండ్ మరింత పెరిగింది. తరచూ బెలూచ్
విముక్తి సైన్యం చేస్తున్న ఈ పోరాటంలో అనేక
దాడులు చేసి తన ల్యాంగులను సాధించింది. ఈ
బిఎల్సు కుల్చిచేసేందుకు సర్వశక్తులు ఒడ్డు
తున్నా బెలూచ్ సైన్యం మాత్రం తన దాడులు
నిరంతరం కొనసాగిస్తూనే ఉంది. పెహాబాజ్ పట్టి
పదవిలోకి రావడం, ఆపై సైనిక చీవీకా మాజీ
ఇంటపిణ్ణెన్నీ చీఫ్ ఆసిమముసీర్ బాధ్యతలు స్వీక
రించిన తర్వాత బెలూచ్ సైన్యం దాడులు మరిం
త ఉధృతం చేసింది. ప్రత్యేక దేశంగా తాము
ఏర్పడి తీరుతామంటూ బెలూచిస్తాన్ ప్రజలు
ఎప్పటి నుంచే చేస్తున్న డిమాండ్ ఈసారి ఖచ్చి
తంగా సాధించుకుంచామన్న ధీమాతో ఉన్నారు.
అందుక సాయుధ పోరాటం ఒక్కపే మార్గం
అస్తుట్లు వారుచేస్తున్న దాడులు స్పష్టం చేస్తు
న్యాయి. బెలూచ్ జాతీయ విముక్తి పోరాటం
పేరిట చేస్తున్న ఈ సాయుధ పోరును ముం
దుండి నడిపుస్తున్నది బెలూచిస్తాన్ లిబరేషన్
ఫ్రంట్ మరికొన్ని స్వర్తంత్ర పోరాట క్రూలు
మాత్రమే. అయినా కూడా పైన్యాసికి పైతం
అంతుబట్టకుండా దాడులు చేయడంలో వీటికవే
సాటిగా నిలుస్తున్యాయి. బెలూచిస్తాన్ (ప్రావిన్)
లో తాజాగా ఆపరేషన్ బొమ్ పేరిట నిర్వహించే
న దాడుల్లో ప్రభుత్వ అస్తులు ధ్వనింసం అయ్యా
యి. 17 చేప్పి చేసిన దాడుల్లో అక్కడ ప్రభుత్వ
అస్తులు మాత్రమే టార్కోగా నిలిచాయి. పండ్
గూర్, సురాబ్, కెవ్, ఖర్న వంటి ప్రాంతాలల్లి
పాటు అనేక జీల్లాల్లో దాడులు చేసింది. మక్కాన్
తీరం నుంచి కోహ్-ఎ-సులేమాన్ పర్వతశేణివర
కూ తమ పోరాటం విస్తరించిందని బిఎల్వె
చెపుతోంది. సైనిక చెక్పోస్టులుసైతం ఈ దాడ
ల్లో ద్వండం అయ్యాయి. దాడులు చేయడం
బిఎల్వెప్కు కొత్తేమీ కారు. రెండునెలలకితమే

ప్రజల జీవితాలభీ కల్పి కల్పి దళారుల చెలగాటం!

ప్రకాశ్ కట్టుబడ్ల వద్ద జీవా కల్తీ రనె.

మనూరం

ద్రవ
దళ

ତାବି ଚେଟ୍ଟୁ ଲେଦା କୁତୁରୁ. ଦୀନିଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀଗୁଟ ପଲ
ଜନ୍ମାଯନି ଧାଵିଂଚବରୁ
ତୀରସୁରୁଣ୍ଠି ମଂଦିଦ୍ଵ କା
ନିକି ଦାରିତୀନ୍ତିନ୍ଦିଂଦ. କଲ୍ପନ
ସମସ୍ତ. ଅଳ୍ୟନପୁଣ୍ଡିକୀ
ମୂଳଙ୍ଗା ମାରିନପୁଣ୍ଡି
ଉଂଚକିଣି କଲ୍ପନୈ ନିଯମ
ପ୍ରାଂତାଲୋ କର୍ତ୍ତିକଲୁ ଅ-
ଜି ନେରାକ୍ଷର ଲାଭାନ୍ତିର
ମାତ୍ରଂ ବିହିପୁରିତ ଜୀବ
ଉତ୍ସୁକ୍ତି, ଵ୍ୟାପ୍ତି ଅନେକ
ଗ୍ରଂଗା ବିହିପୁରିତାବୀନ
କାରାତାଲ ସାମାଜିକ,
ଲ କଲିଗନନିବା ଚେପ୍ପିବ
କାପଦଂ. ରୋଜିପାରୀ କୁ
ଏକପୁଷ ଭର୍ଯ୍ୟ ଚେଯିଲେର
କଲ୍ପ ପୈପୁ ମେଗୁ ମାଝ
ଜୀବିତାଲ ଆର୍ଥିଂତରଙ୍ଗା

కుటుంబాలు రోడ్సున వదుతున్నాయి. కల్లు ప్రియుల బలహీనతలను అనరాగా చేసుకొని కల్లు డిపో నిర్వాహకులు కల్లులో నిషేధిత మత్తు పదార్థాలు మోతాడుకు మించి కిలిపి వికియస్తున్నారు. తక్కువ పెట్టుబడితో ఎక్కు వ ఆదాయాన్ని రాబట్టుకొనేందుకు ఈ విధంగా ఆడ్డుదారి ఫార్ములాను వాడుతున్నారు. దీంతో కొడ్డికొడ్డిగా మత్తుకు అలవాటు వప్పి, ఒక్కరోజు కూడా కల్లు మత్తు లేకండా ఉండలేని స్థితిలోకి వెళ్లిపోతున్నారు. కల్లీ కల్లుకు బానిసల వుతున్నారు. డిపో నిర్వాహకులు తమ వ్యాపారాన్ని పెంచుకోవడానికి నిరుపేదలు, రోజువారీ కూర్చులనే టార్టో చేసు కుంటున్నారు. ఉమ్మెలి లీలా వ్యాప్తంగా కల్లు గేసే చెట్టు, వాటి నుంచి ఉత్సత్తమ్యే కల్లులు, ప్రతిరోజు కల్లు సేమిచే కల్లు క్యాంటిటీకి ఎక్కువా పొతన ఉండదు. దీంతో కృతి మంగా కల్లు తయారు చేయడం షైనే దృష్టి సారిస్తున్నారు కల్లు డిపో నిర్వాహకులు. సీళ్లలో తెల్లగా నురుగు వచ్చేలా ఓ లిక్షిండ్ కలిపి కల్లులు కనపడేలా కృతిమ కల్లును తయారు చేస్తారు. దానిలో మత్తు కోసం డైజోఫాం, ఆల్రాజోలం వంటి నిషేధిత మత్తు పదార్థాలు కలుపుతారు. కల్లు తాగే వారి అవసరాలను బట్టి కొంచెం మోతాడుకు మించి కూడా డైజోఫాం, ఆల్రాజోలం, మిలైట్ అల్గపార్ట్, యాసింఫ్, రంగు పదార్థాలు వేసి నకీలీగా తయారుచేసి అమ్ముతారు. ఈత చెట్ల నుట్లి తీసే కల్లు మాదిరిగా కనపిసున్నప్పుటికీ సహజసిద్ధమైన కల్లు కాదని తెలిసినా, కృతిమంగా మత్తు పదార్థాలు కలిపి తయారుచేసిన కల్లు అని తెలిసినా కల్లు ప్రియులు దాన్నే ఇష్టంగా తాగుతున్నారు. క్రమక్రమంగా కృతిమ కల్లుకు బానిసలుగా మారిపోతున్నారు. కల్లీ కల్లు వికియాలు తెలంగాల రాష్ట్రవ్యాప్తంగా యెంచ్చగా జరుగుతున్న సంబంధిత ఎఫ్క్యూజ్ అభింధాలు తమకేం పట్టనట్లు వ్యవహరిస్తున్నారనే ఏమర్యాలున్నాయి. కల్లు డిపో నిర్వాహ

కుల నుంచి తమకు రావాల్సిన నెలవారీ ముడుపులు తంచ నుగా వారి జేబల్లోకి వెళ్తి ఎవడలొ చ్చస్తే తమకేంటున్న ఉద్దేశంతో ఎక్కువు అదికారులు పనిచేస్తున్నట్లు వ్యవహారిస్తు న్నార్ననే ఆలోచనల వినిపిస్తున్నాయి. పోలీసు, ఎక్కువు అదికారులు కొన్ని సందర్భాల్లో పడ్డించుకోవచ్చే పడం, లెదంకే

ఉస్తోది. పైదరాబాద్ నగరంలో కల్ప తాగుతన్నవారి సంఖ్య క్రమంగా పెరగుతోంది. ముఖ్యంగా మరీకివాడల లో నివసించే పేదలు ఎక్కువగా కల్ప తాగుతన్నారు. కల్ప కు ఉన్న దిమాండును దృష్టిలో ఉంచుకొని కల్ప అమైపూర్వకంగా సింధుక్కు కల్ప తయారుచేయడం మొదలుపెట్టారు. దానిలో మత్తు రావడానికి ప్రమాదకరమైన క్లోర్స్ ప్లౌడ్స్, డైజో పామ్, ఆలజోలం వంచిచి కలపడంతో ప్రజల ఆరోగ్యాపై చాలా ప్రభావం పడడం మొదలైంది. క్లోర్స్ ప్లౌడ్స్ నాట్కి మండలంపై ప్రభావం చూపుతుంది. కడుపులోని పేగులలో మంటలకు కారణమవుతుంది. లివర్ డామేజ్ చేస్తుంది. కంటిచూపు మండగింపడం, గుండెపై ప్రభావం చూపుతుంది. ఈ పరిస్థితిలను గమనించి 2004లో అప్పటిప్పుత్వం పైదరాబాద్ నగరంలో 50కి.మీ. లోపు కంట, తాటి చేట్లు

లేనందున దుకాణ దారులు సింథబీక్ కల్ప తయారుచేస్తు న్నార్ని కల్ప దుకాణాలన్నీ మాయించారు. దీనిపై గీత సహకార సరప్ప వారు ప్రాక్తిర్పును ఆర్జయించారు. (డబ్బుపీ. సంఖ్య 18181 /2004). రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అభ్యర్థి శాఖ పాలనీ ప్రకారం ప్రాదర్శాద్ నగరం చుట్టూ 50 కి.మీ. లలోపు తాటి, కంత చెట్లు లేవని, హసికరమైన రసాయనాలతో కట్టి కల్ప తయారుచేసి అమ్ముతున్నారని, 2002 నుంచి 2004 సంపత్తురాలలో కట్టికల్ప అమ్మకంపై 3,100 కేసులు నమోదు చేయడం జరిగిందని, సుమారు 100 మంది కట్టి కల్ప జారిపడి చనిపోయినారని కోర్టుకు తెలి పింది. ప్రజల అరోగ్య దృష్టి పైదార్శాద్ నగరంలో కల్ప దుకాణాలు మాయించినట్లు వెల్లడించింది. ప్రభుత్వ చర్య ను కోర్టు నమర్థిస్తా కేసు కొణ్ణిపేసింది. 2004 నుంచి 2014 వరకు ప్రాదర్శాద్ నగరంలోని కల్ప దుకాణాలు మాయాతప్పాయి. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చిన తర్వాత మాత్ర పడ్డ కల్ప దుకాణాలను ప్రభుత్వం జీఎం 24 ప్రకారం 49 2014న మర్థి తెలిపించింది. ప్రభుత్వం సీరా అమృత అంటూ కొత్త రాగం అందుకుంది. గత బీఆర్వెన్ ప్రభుత్వం గుడుంచాను 2015లో ప్రభుత్వం ఉక్కపొదంతో అణచివేసింది. కానీ, కట్టికల్ప హసికరమని తెలిసినా మాయాతప్ప దుకాణాలు తెలిపించికల్ప తాగడాన్ని ప్రోత్సహించింది. నిజాంకి ప్రస్తుత సీజ్లో తాటి చెట్లకు ఆధించిన స్టాయలో కల్ప ఉత్కత్తి కాదు. ఒకటి రెండు తాటి చెట్ల నుంచికల్పను సేకరించినా, ఇది వారి సొంత అవసరాలకు కూడా నరిపోదు. కానీ జిల్లాలోని ఏ ప్రధాన రోడ్స్ వెంట చూసినా కృత్రిమ కల్ప దుకాణలే దర్శనమిస్తాన్నాయి. ఎప్పటిక్కప్పు దు అయి దుకాణాల్లో తనిఖీలు నిర్మించి, నమూనాలు సేకరించాల్సిన ఎఫ్ఫె జీ అధికారులు తమకేమే వట్టిసట్లూ వ్యవహారిస్తున్డటంపై ఆనేక విమర్శలు వెల్లువెత్తుతున్నాయి.

ఇప్పటికైనా కొత్తగా వచ్చిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఈవిషయం పై నరిట్యున నిర్లయం తీసుకోవాలి. ఇక తమిళనాడురాష్టం లో తాటి చెట్టు రాష్ట్ర వ్యవహరం అక్కడ కల్లు అమృతం పై నీపెధమంది. తాటికల్లును బెల్లంగా తయారుచేసి గీత పని వారు అధిక లాభాలు పొందుతున్నారు. కేరళ రాష్ట్రంలో కల్లును మత్తు పాసీయంగా ప్రకటించారు. దీనిపై గీత కార్పూ కలు నుట్టికోర్చును ఆశ్చర్యించగా కేరళ ప్రభుత్వం కల్లులో 8.1 శాతం ఆల్ఫాపోలు ఉంటుందని, మామాలు బీరులో 6 శాతం మాత్రమే ఆల్ఫాపోలు ఉంటుందని అందుకే కల్లును మత్తుపాసీయంగా ప్రకటించామని కోర్కెకి తెలుగా తేను కొఱ్ఱివేసిని. ఇక మొన్న కూడాటవల్లో కృతి కల్లు తగి అవ స్థాన గురైన వారిలో పదుగురు చనిపోయారు. దాదా ప్రా. 15 మందిని నిమ్మిగా, గాంధీ హస్పిటలకు తరలించారు. కూడా వల్లి ఓపా ముల్లపూడి రోడ్డులో ఎల్లమ్మబండ ప్రాంతంలోని కట్టు దుకాణాల్లో కట్టు తగిన వారికి సొమావారం ఉదయం వాంతులు విరోచనాలు అయినట్టు తెలుసుంది. కృతికల్లు నిర్మాలన ఒకటే ప్రభుత్వ బాధ్యత కాదు. ఇది సమాజం మొత్తం కలని చేయాల్సిన బాధ్యత. దీన్ని అరికట్టెందుకు కొన్ని ముఖ్యమైన కల్తికల్లు తయారీదారులపై జీవిత భైదు లేదా మరణిశ్శక విధించాలి. నేరుస్తులకు బెయిల్ అవకాశాలు తగించాలి. పోలీసులు, ఎక్స్‌ప్రెస్ అధికారులు నిర్మాలం చేసే వారిపై నస్పున్తుకోతే పోయి విచారణ జరిపించాలి. అధిక ధరల వల్ల పడులు కల్పించు వెళ్ళకూడదు. చౌక ధరలోపని కర రసాయనాలు లేని మద్యం అందుబాటులో ఉండేలా చూడాలి. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నాటకాల ద్వారా, విద్యార్థుల కు కథానికిల ద్వారా కల్తికల్లు ప్రమాదాలను తెలియజేయాలి. మీడియా, సోపల్ మీడియా ద్వారా ప్రవారం నిర్వహించాలి. బాధిత కుటుంబాలకు తశ్శణపరిహారం మాత్రమే కాదు దీర్ఘకాలిక పునరావాసం, ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించాలి. ●

